

АКЦІЯ «БУРЯ» У ЛЬВОВІ

Чомусь більшість переконані у тому, що у липні 1944 року Червона армія вибила німецькі війська зі Львова, після цього увійшла до міста і встановила тут на довгі десятиліття свою радянську владу: зі своїми обкомами та райкомаами партії, численними інструкторами цих райкомів та гебешною номенклатурою.

Але, якби ви мали час і бажання зазирнути до справжніх документів того часу, то ви були б здивовані: все тоді у Львові відбувалося зовсім інакше... Давайте позбудемося одного міфу, який міцно засів у головах багатьох з нас.

У ніч на 23 липня 1944 року німецька окупаційна адміністрація (включно з гестапо і поліцією) без якихось особливих боїв покинула Львів і до нашого міста увійшли – ні, не радянські війська, а... польські бойовики Армії Крайової під командуванням полковника Владислава Філіпковського. А ціль у цих озброєних польських бойовиків була проста: увійти до Львова після відступу німецьких військ, захопити тут владу, завести до нашого міста знову польську адміністрацію і демонстративно показати перед радянською владою, що «Львів є знову польським» (весь цей план є детально викладений у горезвісній антиукраїнській акції «Буря», яка була розпрацьована у штабі керівника Армії Крайової Казімежа Сосновського).

Отож, на ранок 23 липня 1944 року польські бойовики львівського відділу Владислава Філіпковського, які увірвалися до Львова, налічували близько три тисячі бійців, хоча увесь його підрозділ на той час налічував до семи тисяч осіб. Звісно, і поляки, і радянські війська то тут, то там мали з німцями епізодичну стрілянину на передмістях та у житлових кварталах, але важких вуличних боїв ніхто тут не вів. Це й не дивно, бо німецькі війська відходили зі Львова організовано, добре продумано і без зайвих втрат.

Так тривало до 27 липня, коли Львів був повністю покинутий німцями, а прибулі до нашого міста перші нечисленні радянські військові підрозділи разом із польськими бойовиками Армії Крайової (ставши у ті дні у Львові майже «братами») просто упивалися своєю «перемогою».

І бойовики Армії Крайової, і польські мешканці Львова були у ті дні у стані ейфорії, бо чомусь були пере-

конані, що місто відтепер «назавжди залишиться у польській державі». Причому, угар тієї нечуваної ейфорії був такий, що усе місто в ті липневі дні майоріло польськими біло-червоними прапорами, а вулицями Львова спокійно собі розгулювали спільні військові патрулі Армії Крайової і радянських військ.

І тут львівські поляки зробили чи не найбільшу помилку у своєму черговому «визволенні» Львова: польські бойовики почали робити облави, обшуки й арешти свідомих львів'ян-українців, маючи на руках наперед заготовлені списки із прізвищами й домашніми адресами цих осіб.

За тогочасними свідченнями очевидців і учасників тих подій, у ті липневі дні 1944 року поляки без суду і слідства розстріляли у Львові понад півтори сотні українців. Розстріляли їх лише за те, що вони насмілилися бути українцями у «їхньому польському Львові!» (от би зараз провести у Львові археологічні розкопки тих братських могил закатованих, поляками, наших українців і виставити ці звірства перед усім світом!). Як пише далі з цього приводу сайт «Український Погляд»: ...Факт облави та розстрілів українців польськими жовнірами згадується у звіті НКВС про ліквідацію «Делегатури уряду та Армії Крайової у Львові»... Крім того, Лондонський еміграційний уряд потрактував цей етап акції «Буря» польських бойовиків у Львові надзвичайно успішним і її керівник – полковник Філіпковський

був підвищений до генерала бригади та разом з кількома іншими вищими офіцерами нагороджений орденом Віртуті мілітарі).

Однак, пропольська ейфорія у Львові так само раптово закінчилася, як і розпочалася.

Це людиноненависницьке бикуння поляків проти українців Львова стало для бойовиків Армії Крайової фатальним: вже наступного дня їхнього керівника Філіпковського львівське Управління НКВД «запросило» до себе, де йому швидко і в доступній формі пояснили, що Львів відтепер, це – місто радянської України.

Та розмова радянських синьпогонників із керівником польських бойовиків Філіпковським виявилася напрочуд результативною, бо як тільки він покинув львівське Управління НКВД, то разом зі своїми бійцями одразу ж познімав усі польські прапори, які були розвішані по всьому Львову. Більше того, і він сам, і усі його підрозділи Армії Крайової у Львові, добровільно здали усю зброю, а увесь особовий склад польських бойовиків, згідно із наказом львівської радянської комендатури, був локалізований у казармах.

Після всього цього полковник Філіпковський вилетів до Житомира (ніби-то там на той час перебував штаб Війська Польського), але його одразу ж після приземлення заарештували і заслали до Сибіру.

А наступного дня, 31 липня 1944 року, усю ту «нову польську адміністрацію Львова», яка готувалася взяти владу у місті перед вступом сюди радянських військ, було знову ж таки ввічливо «запрошено» до львівського штабу ПрикВО, де їх усіх, разом із командирами Армії Крайової заарештували, розвезли по львівських тюрмах, і до кількох днів кожного з них засудили до 10-20 років в'язниці.

... Отак безславно і повним пишиком закінчилася остання в історії спроба поляків «вернути» собі наш український Львів...

Микола БАНДРІВСЬКИЙ,
археолог, доктор історичних наук

Історична правда
4 серпня 2025 року

